

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri
üzrə prorektor v.i.e:

 dos. Zaur Məmmədov
"25" 05 2026-cı il

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 6003012-Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması.

Fakültə: Tarix coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: S/f Milli və beynəlxalq muzey təşkilatları. (İşçi proqram Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 09.02.2022-ci il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Protokol N7)

Kodu: IPFS-B15

Tədris ili: II (2026-2027)

Semestr: III

Tədris yükü: Cəmi 50 saat. Auditoriya saati: 20 saat (10 saat mühazirə, 10 saat seminar)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Mühazirə müəllimi: dos. Cəfərov Mayis Vəliməmməd oğlu, **seminar müəllimi:** m. Sadıxova Reyhanə Rəfail qızı.

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə. Məmmədov küçəsi, 22

Məsləhət günləri və saati: III günlər saat: 11.00-12.00, 14.00-15.00

E-mail ünvanı: mayis1968@mail.ru,

III. Təvsiyə olunan dərsliklər, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. Muzeyşünaslıq. (Dərslik). Bakı, Mars-print, 2002.
2. Əmirxanov Sabir. Nəzəri muzeyşünaslıq. Qarşılıqlı əlaqələr, qanunauyğunluqlar, texnologiyalar. Bakı, Elm və təhsil, 2009, 221 səh
3. Qurbanova Elfira, Apdin Əlizadə. Muzeylərdə elmi-tədqiqat işinin təşkili və metodikası fənni üzrə tədrisin Baloniya. təhsil sistemində uyğunlaşdırılması və tətbiqi. Dərslik. Bakı, Təknur. 2011. s.260
4. Ağayev R. Əlizadə A. Kompleks tədris proqramı, Bakı, Elm, 2015, 34 səh.
5. Kəngərli Bəhruz adına Naxçıvan Dövlət tarix-diyarşünaslıq muzeyi. Bakı, Azərneşr, 1967.
6. Ağayev R. Azərbaycanın beynəlxalq mədəni əlaqələri. Bakı, Mars-print, 2003, 167 səh.
7. Əmirxanov S.A. Muzey fəaliyyətində qarşılıqlı əlaqələr. Tədris-metodik vəsait. Bakı, 2002.
8. Azərbaycan Tarixi muzeyi-2002 (məqalələr toplusu). Bakı, Elm, 2000, 185 səh.

IV. Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: "Milli və beynəlxalq muzey təşkilatları" fənninin tədrisi tələbələrə ümumi dünyagörüşün inkişafında, ixtisasın inceliklərinin qavranmasında, həmçinin ixtisasa bağlılıq baxımından müəyyən roludur. Bununla bərabər tələbənin bu ixtisası seçməsinə həm də qürur duyulması, daha da dərin biliklər alması üçün həm də muzey işinin beynəlxalq statusa malik olaraq strateji əhəmiyyət daşıması, dünyanın ümumi qanunlarının qəbul edilməsi baxımından gərəkli olduğu mühüm səbəblərdən biridir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam aça bilər;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 10 saat, seminar 10 saat

№	Keçirilən mühazirə və seminar mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
		Mühazirə	Seminar	
1.	Mövzu: Milli və beynəlxalq muzey təşkilatlarının yaranma tarixi PLAN: 1. "Muzey inqilabı"na qədər dünyada erkən muzey işlərinin yaranması yollarının xüsusiyyətləri 2. Muzeylər haqqında ilk elmi araşdırmalar və onların əsas mövzuları 3. Muzeylərin təşkilatlanma işində elmi jurnalların, ayrı institutların yaradılması 4. Beynəlxalq təşkilatların yaranma tarixi və qəbul edilən qanunlar və onların əhəmiyyəti Ədəbiyyat: [1; 2; 4; 7]	2	2	
2.	Mövzu: Muzeylərin qarşılıqlı elmi fəaliyyətinin planlaşdırılması, təşkil və ümumi idarəçilik PLAN: 1. Avropada XIX-XX əsrlərdə muzeylərin elmi fəaliyyət istiqamətlərinin yaranma və inkişafı	2	2	

	2. Amerikada eyni əsrlərdə muzeylərin elmi fəaliyyət istiqamətləri 3. Rusiyada və Azərbaycanın XX əsrdə muzeylərin elmi fəaliyyəti və nəticələri 4. Beynəlxalq muzey təşkilatlarının muzeylərin elmi fəaliyyətinə nəzarəti 5. Muzeylərin profilinin seçilməsində elmi-maarif, estetik maarif, pedaqoji və ümumi mədəniyyət məsələlərinə yerli və beynəlxalq münasibət 6. Şəxsiyyət və cəmiyyət münasibətlərində muzeylərin rolunun təyin edilməsi və muzey profili Ədəbiyyat: [2; 3; 7]			
3.	Mövzu: Milli muzeylərdə ekspozisiyaların yaradılması və beynəlxalq muzey təşkilatları PLAN: 1. XX–XXI əsrdə bəzi milli muzeylərdə yeni ekspozisiya və reekspozisiya işlərində beynəlxalq muzey təşkilatlarının tövsiyələri və rolu 2. Azərbaycanın müstəqillik dövründə yaradılan yeni muzey ekspozisiyalarının beynəlxalq əlaqələrin təzahürü formatı 3. Keçmiş sovetlər respublikasında göstərilən işdə olan ümumi vəziyyət 4. Avropanın bəzi tanınmış tarix muzeylərindəki uyğun yeniliklər 5. Azərbaycanın, Rusiyanın, Orta Asiyanın, Türkiyənin tarix muzeylərindəki ən son vəziyyət Ədəbiyyat: [1; 5; 6; 8]	2	2	
4.	Mövzu: İKOM-un yaranma zərurəti və YUNESKO-nun strukturu və milli muzeylər PLAN: 1. Beynəlxalq muzeylər bürosunun fəaliyyətinin dövrləri 2. İKOMUN fəaliyyətində əsas istiqamətlər və Azərbaycan muzeyləri 3. YUNESKO-nun yaranma tarixinin əsas dövrləri və fəaliyyəti 4. YUNESKONUN-nun strukturlarının yaradıcılıq-iş prosesində milli muzeylər məsələsi 5. Azərbaycan Respublikasının muzey təşkilatları ilə əlaqələri Ədəbiyyat: [6; 7]	2	2	
5.	Mövzu: Muzeologiya üzrə beynəlxalq komitə - İKOFOM PLAN: 1. İKOFOM təşkilatının yaranma zərurətinin xüsusiyyətləri 2. İKOFOMUN əsas iş profili və onun milli muzeylərə təsiri 3. İKOM-un komitələri və fəaliyyət hədəfləri 4. YUNESKO-nun komitələri və fəaliyyət hədəfləri 5. İKOFOM-un komitələri və fəaliyyət hədəfləri 6. Milli muzey təşkilatlarının yaradılma zərurəti və globallaşma 7. Beynəlxalq muzey təşkilatlarının milli muzeylərin qorunmasında müsbət və mənfi tərəfləri Ədəbiyyat: [6; 7]	2	2	

XI Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Tələbə aşağıdakıları bilməli və bacarmalıdır:

Dünyada milli muzey təşkilatlarının yaradılmasının əhəmiyyətini, maddi sərvətlərin qorunması, təbliğati, təşviqati problemlərinin mövcudluğu və onların həlli yollarında beynəlxalq muzey təşkilatlarının qərarlarının yerinə yetirilmə yollarını anlamalı, ümumdünya muzey təşkilatlarının əsas hədəflərini, iş istiqamətlərini anlamalı və gələcəkdə milli muzey işində bu qərarların təsirini gücləndirməyə çalışmaqla ölkələrdəki kiçik muzeyləri tanıtməyə çalışmalıdır.

XII Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat
- müstəqil iş/araşdırma

XIII Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Milli və beynəlxalq muzey təşkilatları fənninin mözusunə aid əsas anlayışları tərif edir;
- Milli muzey təşkilatlarının strukturu, funksiyaları və məqsədlərini və beynəlxalq muzey təşkilatlarının (ICOM, UNESCO, ICROM və s.) muzeylərin inkişafı və qorunmasında oynadığı rolu izah edir;
- ICOM-un (Beynəlxalq Muzeylər Şurası) muzeylər üçün müəyyən etdiyi prinsipləri, məqsədləri və etik qaydaları öyrənəcək və bu prinsipləri praktik tapşırıqlarda tətbiq edir;
- Muzeylərin beynəlxalq tədbirlərdə iştirakını və onların beynəlxalq mədəni mübadiləyə müxtəlif yanaşmaları müqayisə edərək fərqləndirir;
- Beynəlxalq muzey təşkilatlarının muzeylərin sosial məsuliyyətini artırmaq və inklüzivliyini təmin etmək üçün həyata keçirdikləri təşəbbüsləri qiymətləndirir.
- Beynəlxalq muzey təşkilatlarının muzeylərin idarəçiliyi sahəsində təcrübələrinin nəticələrini əsasında muzeylərin idarə olunmasını planlaşdırır;

XIV Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV Kollektiv sualları:

1. Dünya muzeyşünaslıq elminin yaranma tarixi və genezisi
2. Muzey inqilabına qədər dünyada erkən muzey işlərinin yaranması yollarının özəllikləri
3. Muzeylər haqqında ilk elmi araşdırmalar və onların əsas mövzuları
4. Muzeylərin təşkilatlanma işində elmi jurnalların, ayrı institutların yaradılması
5. Rusiyada və Azərbaycanın XX əsrdə muzeylərin elmi fəaliyyəti və nəticələri
6. YUNESKO-nun yaranma tarixinin əsas dövrləri və fəaliyyəti
7. YUNESKO-nun strukturlarının yaradıcılıq-iş prosesində milli muzeylər məsələsi
8. İKOFOM və İKOFOM təşkilatının yaranma zərurətinin özəllikləri
9. İKOM-un və YUNESKO-nun komitələri və fəaliyyət hədəfləri
10. Milli muzey təşkilatlarının yaradılma zərurəti və qloballaşma

XVI İmtahan sualları:

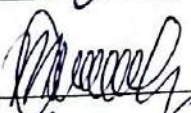
1. Dünya muzeyşünaslıq elminin yaranma tarixi və genezisi
2. Muzey inqilabına qədər dünyada erkən muzey işlərinin yaranması yollarının özəllikləri
3. Muzeylər haqqında ilk elmi araşdırmalar və onların əsas mövzuları
4. Muzeylərin təşkilatlanma işində elmi jurnalların, ayrı institutların yaradılması
5. Rusiyada və Azərbaycanın XX əsrdə muzeylərin elmi fəaliyyəti və nəticələri
6. YUNESKO-nun yaranma tarixinin əsas dövrləri və fəaliyyəti
7. YUNESKO-nun strukturlarının yaradıcılıq-iş prosesində milli muzeylər məsələsi
8. İKOFOM və İKOFOM təşkilatının yaranma zərurətinin özəllikləri
9. İKOM-un və YUNESKO-nun komitələri və fəaliyyət hədəfləri
10. Milli muzey təşkilatlarının yaradılma zərurəti və qloballaşma
11. Beynəlxalq muzey təşkilatlarının milli muzeylərin qorunmasında müsbət və mənfi tərəfləri
12. Beynəlxalq muzey komitələrinin strukturundakı fərqli və oxşar qurumlar
13. Şəxsiyyət və cəmiyyət münasibətlərində muzeylərin rolu və əhəmiyyəti
14. Muzey işində beynəlxalq kommunikasiya sistemi
15. Azərbaycanda muzey işinin təbliği məsələsi və turizm
16. Mühəribələr və muzey təşkilatları (XX əsr üzrə)
17. Muzey inqilabı anlayışı və təşkilatlar
18. Beynəlxalq muzey təşkilatlarının qərarlarının icra mexanizmi
19. XX əsr-milli muzeylərdə innovasiyaların tətbiqi və beynəlxalq muzey təşkilatları

20. XXI əsrin əvvəllərində milli muzeylərdə innovasiyaların tətbiqi və beynəlxalq muzey təşkilatları
21. YUNESKO-nun dünya mədəni irs layihəsi və milli muzeylər
22. Dünyada uşaq və şəhər tarixləri muzeylərinin yaranması işində beynəlxalq əməkdaşlıq
23. Beynəlxalq muzey təşkilatları-ekonomuzeylər
24. Turizmin inkişafında muzeylər və sahənin beynəlxalq istiqamətləri
25. Kvebek deklarasiyası və milli muzeylər
26. İKOM və muzeylərdə intellektual mərkəzlər layihəsi
27. Cəmiyyətlərin və fərdlərin inkişafında beynəlxalq muzey təşkilatlarının qərarları
28. Beynəlxalq muzey təşkilatlarının nizamnaməsinin əsas konsepsiyaları
29. Maddi-mədəniyyət nümunələrinin elmi məlumatlarının paylaşılması və beynəlxalq muzey təşkilatları
30. Azərbaycan Respublikasının muzey təşkilatları ilə əlaqələri

S/f Milli və beynəlxalq muzey təşkilatları fəninin sillabusu 6003012-Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və işçi proqram (Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 09.02.2022-ci il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.) əsasında tərtib olunmuşdur.

Sillabus "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (14 may 2026-cı il, protokol № 9).

Kafedra müdiri: dos. K.F.Mahmudov

Mühazirə müəllimi: dos.M.V.Cəfərov

Seminar müəllimi: m.R.R.Sadıxova